

דף קלז

- ר"ד. א. אלו סוגי גיזות חייבים בראשית הגז ואלו פטורים?
ב. המורט גיזות צמר, או צמר שנתלש בדרך אחרת – האם חייב בראשית הגז?
ג. מהו מנין הבהמות הפחות ביותר לחלות חיוב ראשית הגז?
ד. מהו השיעור המנימלי של הגז שמתחייב?
ה. מהו שיעור הנתינה לכהן?
ו. מהם שיעורי תרומה ופאה?

א. אין חייב אלא גז כבשים הראוי לבגד צמר – להוציא גיזת בקר שאינה ראויה ללבישת אדם, ולהוציא 'נוצה' של עזים – שאינה ראויה לצמר, (וכתוב לעמד לשרת – דברי הראוי לשירות, דהיינו צמר. ואין 'צמר' אלא מכבשים בלבד). ולהוציא כבשים שצמרם קשה, שאינו ראוי לחימום, (ונאמר ומגז כבשי יתחמם. ואתיא 'גיוזה' 'גיוזה'. וגילוי מלתא הוא ולא לימוד גמור, שדברי תורה מדברי קבלה לא ילפינן. תוס'. ע"ע בהגהות ריעב"ץ בכורות יז).

ב. השוטף את הרחלים במים, הצמר הנתלש על ידי כן – לחכמים, חייב בראשית הגז, ולר' יוסי – פטור. (שמצריך 'גיוזה' כדרכה).
וכן לענין חיוב לקט – סובר ר' יוסי שאין חיוב אלא בדרך קצירה (ולקט קצירד) ולא ע"י קטיפה או עקירה ותלישה. וחכמים חולקים.
ואולם דבר שדרכו בקיטוף או בעקירה ובתלישה – מודה ר' יוסי שחייב.
(הרמב"ם פסק לענין ראשית הגז שהשוטף את הרחלים חייב. ואילו לענין פאה כתב כר' יוסי. והר"ן תמה. וע' כס"מ; יש"ש; שעה"מ יז"ט ג,ג; מנ"ח רטז, ב. ויש שמחלקים בין פאה ללקט. ע' בפרוש הראב"ד לתו"כ, קדושים ב, ד).

ג. מנין הבהמות הפחות ביותר, לחיוב ראשית הגז: לבית שמאי, שתיים (שנקראים 'צאן'). לבית הלל – חמש. (וחמש צאן עשויות – שמעשות את בעליהן ואומרות לו קום עשה מצוה. כלומר נתחדשה לו מצוה בצאנו). ר' ישמעאל בשם אביו: ארבע צאן. (וארבע צאן תחת השעה). וכן הכריע רבי כר' יוסי, שמפי שמועה אמרה, מפי חגי זכריה ומלאכי (ר' יוחנן. וכן פסק הר"ף. ואולם הרמב"ם פסק להלכה כבית הלל). ולכל הדעות אין חיוב אלא במספר בהמות ולא במספר גיזות של אותה בהמה. (לעיל קלו).

ד. שיעור הגז המנימלי לחיוב ראשית הגז: לר' דוסא בן הרכינס, מנה ופרס גז לכל בהמה ובהמה. כן פרש"י. והרמב"ן פרש (עפ"י התוספתא) מנה ופרס לשתי צאן, דהיינו שלשה מנים (רגילים), שהם 75 סלעים). וחכמים חולקים, ונחלקו אמוראים בשיטתם; – לרב, ששים סלעים, (דהיינו מנה ופרס בין הכל, במנה גדול בן ארבעים סלעים. כן פרשו למסקנא). ובלבד שכל בהמה תתן לכל הפחות חמשת מסכום זה. וכן אמר שמואל: ששים סלעים (אך לא שמענו בדבריו שצריך שיהיו מחומשות, ונחלקו המפרשים בדבר). ר' יוחנן אמר: שש סלעים. עולא אמר ר' אלעזר: כל שהן. (הרמב"ם פסק: ששים סלע, ודעת הטור: ששה סלעים).

ה. שיעור הנתינה – לרב ושמואל (וכן לר' יוחנן – לגרסא אחת ברש"י. ע' רש"ל, תו"ח ומהרש"א): אחד מששים. (והיינו מנימום סלע אחת, לרב ושמואל). לר' יוחנן בשם רבו, ר' ינאי: בשש. פרש"י: שכשיש לו שש סלעים, נותן חמש לכהן ואחד לו. כלומר, לעולם הוא נותן חמש סלעים לכהן, ואפילו יש לו גז של אלף סלעים. (ויש מהפכים הגרסא).

אם יש לו כמות גדולה של ראשית-הגז, ורוצה לחלקה לכמה כהנים – לא יפחות מחמשה סלעים לכל כהן. (שהם עשר סלעים בגליל. והוא שיעור שאפשר לעשות ממנו בגד קטן, דהיינו צמר לאבנט לכהן העומד לשרת).

שיעור זה משתער לפי הצמר לאחר ליבוננו. ונותן לו יותר, כדי שילבנונו הכהן ויעמוד על חמש סלעים. (קלח.).

הרוצה להוסיף על שיעורים הללו – מוסיף, ועושה מצוה. (תוס'. וצ"ב בדברי המנ"ח (תקח, ט) שכתב בפשיטת שאין סרך מצוה בתוספת, ואין צריך שאלה כשבא לחזור בו. ואם עושה כל גיזותיו ראשית הגז – מחלוקת תנאים, כדלעיל).

ו. מן התורה אין שיעור לתרומה ולפאה. אבל נתנו שיעור בתרומה-דאורייתא לעין יפה – אחד מארבעים, בינונית – אחד מחמשים, ולעין רעה – אחד מששים. ובתרומה-דרבנן – אפילו לעין יפה אחד מששים. ונתנו רמזים מן הכתוב לשיעורים הללו. (ובזמן הזה שהתרומה אינה נאכלת והולכת לאיבוד, מפרישים כמות מזערית בלבד. ראשונים).

וכן בפאה, נתנו חכמים שיעור – אחד מששים, ובין בארץ בין בחו"ל. המוסיף על השיעורים הללו – מוסיף, ועושה מצוה, אלא שאינו חייב. (עפ"י תוס').

דף קלח

רטו. א. גזז אחת ומכר, גזז אחת ומכר – עד שגזז חמש; האם חייב בראשית הגז בגיזת הבהמה החמשית?

ב. הלוקח גז צאנו של נכרי, וכן הלוקח צאן מן הנכרי לגזוז – האם חייב בראשית הגז?

ג. הלוקח גז צאנו של חברו – על מי מוטל חיוב הנתינה, על המוכר או על הלוקח?

א. גזז ומכר גזז ומכר – רב חסדא מחייב, שהרי בשעת גיזה, כל אחת היתה בכלל צאנך. ור' נתן בר הושעיא פוטר, שהרי בזמן שהושלם שיעור החיוב – אין כאן צאנך. (הלכה כרב חסדא, שכן מורה פשוט המשנה. ריטב"א. ומסתבר שמודה רב חסדא, שאם בשעה שגזז אחת, לא היה בשאר הצאן כשיעור, ורק אחר שמכר את הראשונה גדלו הגיזות האחרות – פטור. שם. וכ"ש כשלא היו עדיין שאר הבהמות ברשותו בשעת גיזת הראשונה).

ב. הלוקח גז צאנו של נכרי – פטור. ואעפ"י שלקח את הגז בעודו מחובר, הרי אין אני קורא בו גז צאנך. כן פרש"י ועוד. (וכמו גז של בהמת הקדש, לעיל קלח). ואולם הרמב"ם כתב שאם לוקח גז מחובר – חייב. ואם אם לקח גזו – פטור. וע' באור שמח בכורים י, ט.

הלוקח צאן מן הנכרי לגזוז, ויש לו קנין בצאן עצמו, אבל רק עד לאחר הגיזה – באנו למחלוקת רב חסדא ור' נתן בר הושעיא, שהרי כל בהמה חוזרת לבעליה הקודמים בתום גיזתה. אכן אם לקח את כולן עד פרק זמן מסוים – חייב לכו"ע, שהרי כולן שלו בזמן החיוב.